

Direkte 38666110

NOTAT

Til: Sundhedsudvalget og Udvalget for forebyggelse og sammenhæng

Journal-nr.: 20039742
Ref.: MJES

Dato: 18-08-2020

Fælles sundhedshuse i Danmark

I alle regioner er der etableret forskellige former for sundhedshuse med regionale funktioner. De går både under betegnelsen sundhedshuse og sundhedscentre, men omtales i dette notat som sundhedshuse. Funktioner og tilbud i sundhedshusene varierer og mange steder er sundhedshuset etableret, som afløser for et tidligere sygehus i området, i takt med at små sygehuse er lukket.

Størrelsen på sundhedshusene varierer også bl.a. afhængig af, om der er tale om nybyggeri eller anvendelse af et tidligere sygehus. Herudover har borgergrundlaget i et givent område indflydelse på størrelsen, og hvilke funktioner der er etableret i sundhedshusene.

Der er flere forskellige ejerformer for sundhedshuse. De kan være:

- ejet af enten region eller kommune, hvor den ene part lejer sig ind,
- ejet af region og kommune i fællesskab, fx som interessentskab,
- opdelt i ejerlejligheder, hvor region, kommune og tredjeparter er ejere af specifikke dele af huset.

En række forskellige faktorer har typisk været medvirkende til, at regionerne har etableret sundhedshuse fx:

- Afstand og infrastruktur i forhold til hospitaler og akutmodtagelser.
- Befolkningsgrundlag og befolkningstæthed
- Sundhedsprofil i området
- Udfordringer med lægedækning i almen praksis og andre praksisydere
- Organisering af den præhospitale indsats
- Forbedre rekrutteringsmulighederne af praktiserende læger

Region Hovedstaden

Region Hovedstaden har sammen med kommunerne og de praktiserende læger udarbejdet en vision for fælles sundhedshuse i regionen, som blev godkendt i Sundhedskoordinationsudvalget den 27. maj 2016. Visionen opfordrer til lokal dialog om eventuel etablering af fælles sundhedshuse.

Visionen er, at fælles sundhedshuse bidrager til:

- Et stærkt nært sundhedsvæsen, som medvirker til, at borgerne oplever høj kvalitet og øget sammenhæng i indsatsen
- Bedre udnyttelse af ressourcerne og en større fleksibilitet i opgavevaretagelsen på tværs af sektorer
- Let og lige adgang til praksissektoren og hospitalsydelser der, hvor det er en udfordring

Region Hovedstaden er aktuelt engageret i etablering eller drift af fire fælles sundhedshuse, henholdsvis i Helsingør, Frederikssund, Ishøj og Huset for Psykisk Sundhed i København.

Mange kommuner i hovedstadsregionen har egne sundhedshuse, hvor de kommunale opgaver med forebyggelse, genoptræning og rehabilitering foregår.

En nylig opgørelse baseret på kommunernes egne oplysninger viser, at der aktuelt er sundhedshuse/sundhedscentre i 13 af kommunerne i regionen. Det drejer sig om Albertslund, Ballerup, Egedal, Frederiksberg, Gladsaxe, Halsnæs, Hillerød, Hvidovre, Høje Taastrup, Ishøj, Rødovre, Tårnby og Vallensbæk kommuner. I sundhedshusene i Albertslund, Ishøj, Tårnby og Vallensbæk kommuner er der praktiserende læger.

Region Nordjylland

I Region Nordjylland er sundhedshuse et væsentligt element i praksisstrukturen og i at rekruttere og fastholde praktiserende læger og speciallæger. Der er seks sundhedshuse med regionalt ejer- eller medejerskab samt to såkaldte behandlerhuse, der drives af erhvervsdrivende fonde med politisk valgte bestyrelser. To af sundhedshusene er etableret i tidligere sygehuse (Morsø og Jammerbugt Sundhedshus i Brovst), resten er nybyggede. Der er kommunale funktioner i fire sundhedshuse (Jammerbugt, Sæby, Brønderslev og Morsø). Brønderslev og Sæby drives som I/S'er sammen med kommunerne og på de tidligere sygehusmatrikler Jammerbugt Sundhedshus i Brovst og i Morsø Sundhedshus, er kommunerne lejere. To andre sundhedshuse er rent regionalt ejede (Pandrup og Hurup).

I sundhedshusene er der typisk flere almen praktiserende læger, speciallæger og andre praksisydere. De regionale sygehusfunktioner i husene er begrænsede. Der er jordemoderkonsultationer i fire af sundhedshusene og enkelte

steder er der også psykiatriske ambulatorier, donortapning og blodprøvetagning.

Det har været et stort ønske fra alle parter at have fælles reception i alle sundhedshusene, men forskellige IT-systemer og uenighed om finansiering har gjort, at det er opgivet.

Eksempel på sundhedshus - Jammerbugt Sundhedshus

Jammerbugt Sundhedshus i Brovst blev etableret i 2009 i det gamle sygehus. Det er ejet af regionen og kommunen lejer sig ind. 84% af husets areal er pt. udlejet. Der er følgende privatpraktiserende klinikker; kirurgisk klinik, høreklub, tandlæge og implantatklinik, kardiolog, psykolog, praktiserende læger (PLO samt udbudsklinik). Af regionale funktioner er der distriktspsykiatri og jordemoderkonsultation. Kommunen har placeret sundhedsplejen, genoptræning, sygeplejeklinik og øvrige kommunale sundhedstilbud i sundhedshuset.

Sundhedshusets borgergrundlag er de 38.500 indbyggere i Jammerbugt Kommune. Kommunens placering mellem Limfjorden og Vesterhavet gør, at der ikke er grundlag for, at borgere fra andre kommuner anvender sundhedshuset.

Region Midtjylland

I Region Midtjylland er der syv sundhedshuse med regionale og kommunale funktioner samt tre fælles psykiatriske huse. I Region Midtjylland er det et mål, at sundhedshusene skal bidrage til sammenhæng og nærhed for borgerne, og at de almene sundhedstilbud spiller en central rolle i sundhedshusene. f.eks. kommunale forebyggelses- og sundhedstilbud, kommunale arbejdsmarkeds- og socialtilbud, praktiserende læger, andre praksisydere samt almene hospitalsfunktioner som blodprøvetagning, røntgen og svangreomsorg.

Seks af sundhedshusene har en akutklinik. Mere specialiserede hospitalsydelser i sundhedshusene målrettes udvalgte grupper af patienter, med udgangspunkt i en populationsbaseret tilgang. Det kan betyde, at tilbud til udvalgte patientgrupper etableres nogle steder, men ikke alle, afhængig af det konkrete behov i lokalområdet. Den specialiserede viden kan indgå ved fysisk tilstedeværelse eller via telemedicin, afhængig af de konkrete forhold og muligheder.

Der er således eksempler på ernæringsklinikker i Grenå og Skive samt en klinik for åndenød, der er et tilbud om sammedagsudredning i samarbejde mellem hospital og kommune.

Eksempel på sundhedshus - Center for Sundhed i Holstebro

Sundhedshuset er et nybyggeri i samarbejde mellem Region Midtjylland og Holstebro Kommune. Kommunen er driftsherre. Der er i alt 11.000 m², som huser både kommunale og regionale funktioner samt praksisydere. Regionale funktioner optager ca. 1.600 m². Dertil kommer en andel fællesarealer på ca. 3.200 m²

Indtil videre er det kun den regionale psykiatri, der er flyttet ind i sundhedshuset. Somatiske funktioner flyttes til sundhedshuset i forbindelse med indflytning på det nye hospital i Gødstrup i 2020/2021.

Fra psykiatrien er de tværsektorielle erfaringer gode. Regionale og kommunale psykiatripladser bruges fleksibelt og personalet arbejder tæt sammen. Kommunen fremhæver også samarbejdet med de praktiserende læger i sundhedshuset samt at byens øvrige læger også kommer i huset.

Der er flere eksempler på regionale funktioner, der oprindeligt var planlagt til at flytte ind i sundhedshuset i Holstebro, men som i dag er organiseret anderledes. Det drejer sig blandt andet om dialyse, som i dag gives til patientgruppen i hjemmet. Hjerterehabilering er i Region Midtjylland overdraget til kommunerne. Opfølgning og kontrol for KOL-patienter er overdraget til almen praksis og et ortopædkirurgisk ambulatorium, som i dag varetages i akutklinikken.

Huset rummer regionale psykiatriske funktioner for Psykiatrisk traume, ADHD, ældre psykiatri og retspsykiatri. De somatiske funktioner, der er planlagt, er: røntgen, blodprøve, akutklinik m behandlersygeplejerske, reumatologi, diabeteskontrol og sammedagsscreening, øjenklinik, jordemoderkonsultation og fødselsforberedelse, efterfødselsbesøg, palliation og onkologi, mammografi, hjertesygdomme, vagtlægekonsultationer, vagtlægevisitation, tappevogn, aktiv patientstøtte, base for præhospitalets lægebil.

Der er desuden en lægeklinik med 3 praktiserende læger, specialtandlæge og psykolog. Kommunen har placeret 24 pladser til midlertidigt døgnophold, 3 psykiatripladser i samarbejde med Struer og Lemvig kommuner, akutteam, sygeplejeklinik, træning og genoptræning, sundhedsfremme og forebyggelsestilbud, social psykiatrirådgivning, kommunal tandpleje, sundhedspleje og børn og ungerådgivning i sundhedshuset.

Der er 58.100 borgere i Holstebro Kommune. De regionale funktioner vil i et vist omfang også blive benyttet af borgere fra Struer og Lemvig. Dermed bliver borgergrundlaget ca. 100.000.

Region Syddanmark

Fra 2011-2019 er der etableret 11 sundhedshuse med praktiserende læger, regionale og kommunale tilbud i Region Syddanmark. Sundhedshusene er alle forskellige og etableret med udgangspunkt i, hvilke lokale muligheder og behov der har været. Fælles for dem er, at der altid er praktiserende læger i huset og de mest udbredte kommunale funktioner er sygeplejeklinik, hjemmepleje, sundhedspleje, forebyggelse, genoptræning og socialpsykiatri. De mest udbredte regionale funktioner i sundhedshusene er jordemodercenter, lokalpsykiatri og lægevagt. De fleste sundhedshuse er udviklet og bygget i et samarbejde mellem regionen og den kommune, som sundhedshuset ligger i. Sundhedshusene er finansieret af de pågældende kommuner og Region Syddanmark sammen. I nogle tilfælde har regionen eller kommunen alene finansieret hele byggeriet eller ombygningen.

Eksempel på sundhedshus - Fredericia Sundhedshus

Det største sundhedshus i Region Syddanmark er Fredericia Sundhedshus med 27.000 kvadratmeter. Det har til huse i de tidligere sygehusbygninger og blev indviet i 2016. Kommunen har købt bygningerne af regionen.

Kommunen har besluttet ikke at have døgnpladser i sundhedshuset. Der er stadig mange ledige m², der ombygges efterhånden, som der kommer aftaler om indflytning.

For nuværende er der følgende regionale funktioner i sundhedshuset: jordemoderkonsultation, blodprøvetagning, vagtlæge, mammografiscreening, ungemodtagelse (rådgivning). De kommunale tilbud er: opsporing og opfølgning på demens, rygestop, træning og forebyggelse, sygeplejeklinik, hjælpemiddeldepot, varmtvandsbassin, dele af jobcenter og familie og børn forvaltning. Herudover er der fire lægeklinikker, 2 fysioterapiklinikker, tandlæge, hudlæge, fodterapeut, hørecenter og apotek.

En del frivillige foreninger anvender også huset; Headspace, aftenskolerne, gigtcafe, frivillighedscenter, kræftrådgivning, TUBA. Der er også ansat en sundhedshuspræst.

I 2020/21 flytter den regionale lokalpsykiatri og den kommunale socialpsykiatri, restaurant/kantine, tandpleje og tandregulering ind i huset. Der kommer også en kiropraktor, akupunktør og psykolog.

Der er 50.400 borgere i Fredericia og sundhedshuset forventes ikke anvendt i nævneværdig grad af borgere fra andre kommuner. Region Midtjylland har vurderet, at befolkningsgrundlaget ikke er stort nok til at flytte ambulatorier til sundhedshuset.

Region Sjælland

Der er seks sundhedshuse med regionale funktioner i Region Sjælland, der alle har forskellige karakterer. Forskellighederne er dels historisk betinget, dels betinget af ejerskab og prioritering. Nogle sundhedshuse er opstået i forbindelse med lukning af en række sygehusfunktioner. Andre er opstået som følge af et kommunalt ønske om at samle sundhedsrelaterede aktiviteter for at opnå en større synergi og et bedre forløb for den enkelte borger.

Der er jordemoderkonsultation, bloddonation og praktiserende læger i alle sundhedshuse. Der er blodprøvetagning, lægevagt og røntgen i fire og skade-klinik og ambulatorier i to sundhedshuse.

Eksempel på Sundhedshus - Kalundborg Sundheds- og Akuthus

Kalundborg Sundheds- og Akuthus samt Lægecenter blev etableret af Region Sjælland og Kalundborg Kommune i fællesskab i halen på lukning af Kalundborg Sygehus i 2012. Det 2.300 kvadratmeter store nybyggede Sundheds- og Akuthus åbnede i slutningen af 2013. Der er etableret en ejerforening, bestyrelse, et driftsforum og ansat en administrator, der står for den daglige drift. Derudover er der et brugerforum.

Sundheds- og Akuthuset rummer en bred vifte af kommunale, regionale og private sundhedsfunktioner. De regionale funktioner omfatter medicinsk ambulatorium (diabetes, hjerte, lunge, gigt, knogleskørhed og diætist), jordemoderkonsultation, skadeklinik og vagtlæge, røntgen, blodprøvetagning, EKG og bloddonation. De kommunale tilbud omfatter genoptræning, vederlagsfri fysioterapi, forebyggende hjemmebesøg, forebyggelse af livsstiltilstande, kronikeruddannelser, rygestop, kommunal sygeplejeklinik og sundhedstjenesten.

I umiddelbar tilknytning til Sundheds- og Akuthuset findes Kalundborg Lægecenter, der er indrettet i sygehusets gamle administrationsbygning. Lægecentret huser privatpraktiserende læger, psykologer og fodterapeuter. Sundheds- og Akuthuset og lægecenteret er forbundet af en glasgang.

Kalundborg Kommune har ca. 49.000 indbyggere. Placeringen i Kalundborg by gør, at sundhedshuset ikke benyttes nævneværdigt af borgere fra andre kommuner.